



L'ESQUELLA DE LA TORRATXA



EXEMPLE A LA DIFUSIÓ
MILITAR DE BARCELONA

I TORNARÀ
A ESSER RICA Y PLENA.

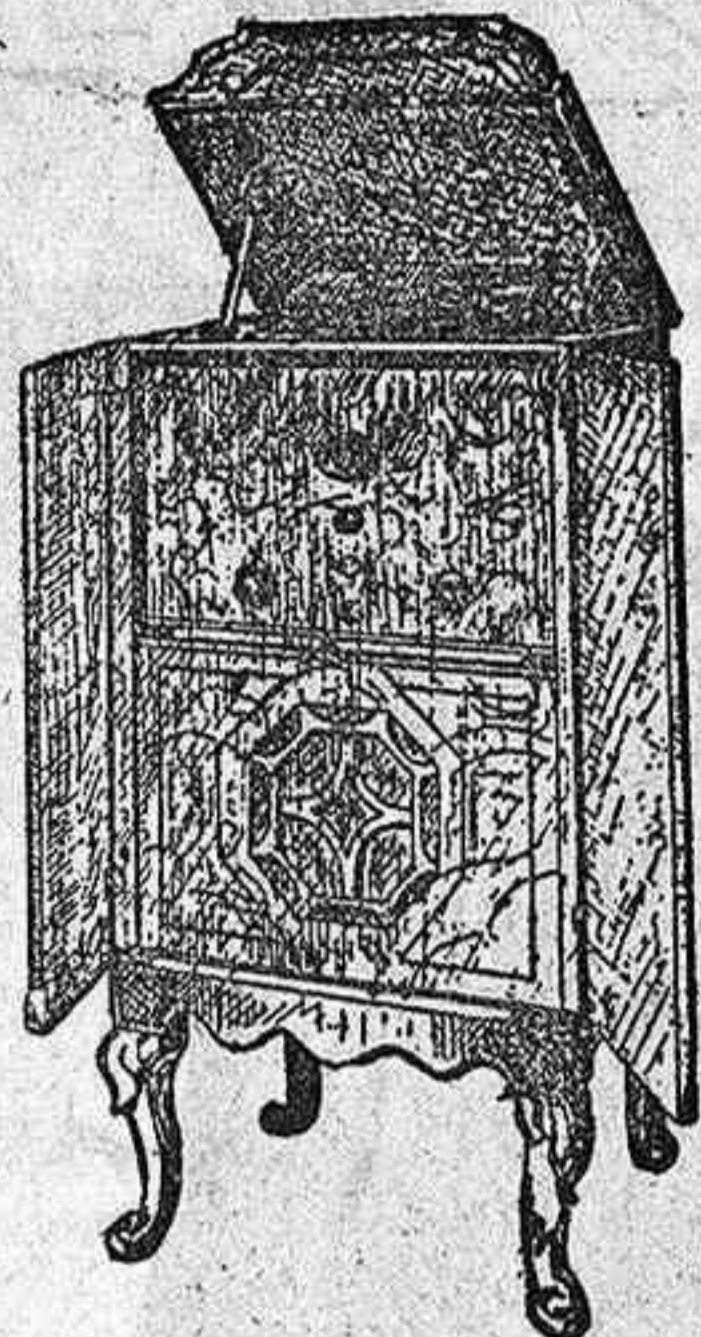


(Foto Arxiu «Mas»)

Visca la República!

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:
900
PTES.



Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA



VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties
gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

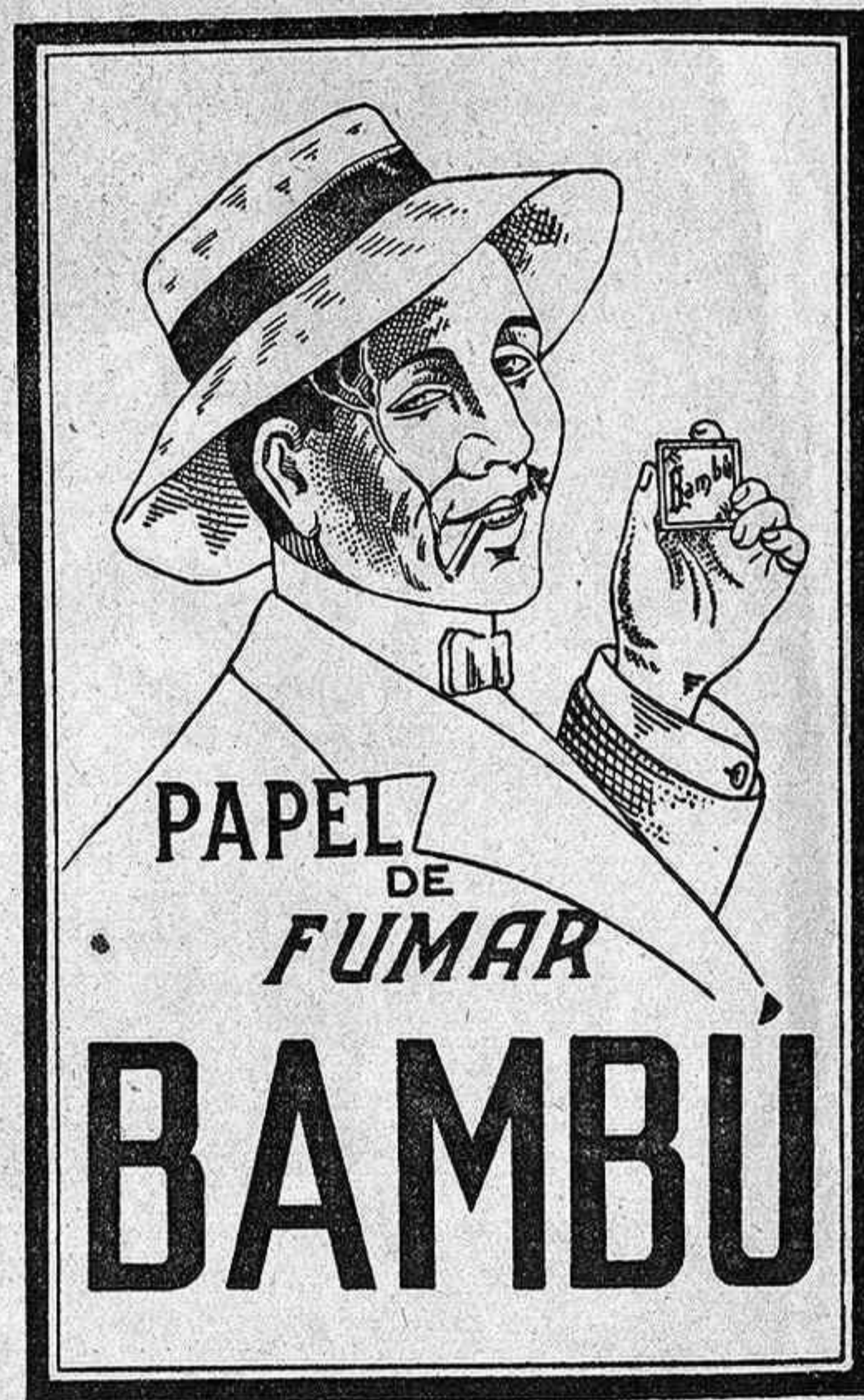
Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *ovulitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avari...), *eccemes*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polèmies nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *ladrega corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potenciades del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessebres 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Totes els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franqueig a *Oficina Laboratori Sòkatar, carrer del 7er, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.



PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5



CRÒNICA

Arribada



IN quarts de nou. Comencen a arribar al baixador del Passeig de Gràcia representacions de tot Catalunya. Les banderes catalanes s'agermanen amb les de la República. Baixen pel passeig la gent de Gràcia i de Sarrià; van venint de la Barceloneta, de Sant Andreu, del Poble Sec, de Sant Martí... Es veu gent del camp de Tarragona, rostres humans de l'Empordà, pagesos de Lleida, treballadors de Barcelona... Tots són allà. Arriba el tren de l'Estatut. Els parlamentaris catalans, tots, arriben aquest dia, amb un document a la mà. Aquest document són uns fulls de paper de barba que van signats pel President de la República i pel President del Consell de Ministres i en aquests fulls hi van condensats uns articles que representa l'autonomia de Catalunya... L'autonomia de Catalunya! Es que, en aquest moment hom no recorda tot el procés polític de Catalunya en els trenta anys darrers? ¿Es que hom no recorda que des de molt menut ha llegit — "En Patufet", "Cucut!", "L'ESQUELLA DE LA TORRATXA", "La Campana de Gràcia", "L'Il·lustració Catalana", etcètera etcètera—, el mot autonomia... Les bases de Manresa, el programa del Tívoli, la Mancomunitat, les bases d'autonomia de 1919, l'Estatut de Catalunya en 1931... Si ahir era un home que es deia Ildefons Sunyol, demà un altre que es deia Jaume Carner... o Prat de la Riba... Francesc Cambó... Francesc Macià... I de cop i volta una generació jove, Antoni Xirau, Joan Lluhí i Vallescà, Pere Comes, Ventura Gassol, Puig i Ferrer, Jaume Aguader... barrejats amb gents d'altres partits, Lluís Companys, Joan Campalans, sentint tots ells una aspiració germana...

Sí; passen trenta anys, quaranta anys, cinquanta anys, en aquest moment. Les banderes s'apleguen. Van a arribar els parlamentaris de Catalunya, porten a les mans un document. Arriba el President de la Generalitat de Catalunya. Se li obre pas. Els visques a la simpàtica i humana figura del senyor Macià van de llavis en llavis... La bandera de la ciutat saluda a l'home honest i digne... L'Ajuntament és allà amb totes les gales de les festes grosses... La Banda Municipal espera als viatgers per a deixar caure el ritme de totes les cançons que s'aplegaren el 14 d'Abril, "L'Himne de Riego", "La Marsellesa", "Els Segadors"—per què no, si es tracta d'un Himne contra les tropes de Felip V, que hem decidit considerar-les a aquelles i a les que succeïren no pas com una representació armada de la nació, sinó com una força pretoriana?

"Els Segadors". Cal llegir la lletra. I sona també "La Santa Espina" i sona també "L'Emigrant"... La gent està de festa. Arriben els representants de Catalunya amb un paper a la mà. Els balcons i les finestres tenen domassos, les noies un llarc somriure, els minyons ginesta al trauc. Els homes satisfacció:—"Hem vist realitzada la nostra aspiració..." Hi ha la gran satisfacció d'una illusió feta realitat. No es ve com altres vegades a rebre la gent que promet, es ve a rebre a la gent que porta...

Prometre? Realitzar? Sí, sí, s'han fet molt bones rebudes en aquest mateix indret. Sí, sí, s'han fet moltes actes polítics sobre aquesta mateixa vorera, s'han donat moltes visques en aquest moll cimentat del Passeig de Gràcia. Avui era un home llarc i andalús que es posava al costat de Catalunya; més tard eren les prometenses dels diputats que suposaven que es treuria quelcom. Altres, més convençuts o potser més cíncics, deien, des de la capota d'un cotxe de punt: "Porto l'autonomia a la butxaca!" I la gent s'ho creia i aplaudia entusiasmada. Ara la promesa feta a un poble tan sentimental i tan infantil com el de Barcelona es veia convertida en realitat. Calia pensar en les dots d'encantador que tenia un dels "leaders" més famosos. Quantes manifestacions no s'havien fet per a obtenir un trosset d'autonomia? Les Bases de Manresa, el Programa del Tívoli, les Bases de l'any 1919... Voleu rellegir-les ara? Mireu-se-les ben bé... Comapareu el que demanaven en aquells temps i amb el que s'ha obtingut ara. Veieu el què demanaven els "leaders" d'ahir i el què han obtingut els homes d'avui. Féu la comparació. Les Bases de Manresa tenien un fons reaccionari. Només podien votar els caps de casa... El programa del Tívoli era una cosa híbrida; en les Bases de 1919 es nomenava un governador general que era una continuació del conde duque. Voleu veure el que és l'Estatut de Catalunya?... Llegiu-lo. Comenteu-lo. Es una arma poderosa, una organització democràtica, liberal, avençadíssima...

Prometeren fer la Revolució. Recordeu la gesta de Lluís Companys el 14 d'Abril. Prometeren la llibertat de Catalunya. Heus-la ací... Aquell paperet que porten els diputats no és res més, ni res menys que això: la llibertat de Catalunya. No l'han assolit les dretes de Catalunya, perquè les dretes en lloc del món han assolit mai una llibertat colectiva, ni individual i fins que el plet de Catalunya no ha passat a ésser l'arma de combat de les esquerres, Catalunya no ha assolit llur llibertat. Ací la teniu la llibertat. Es una autonomia político-administrativa com no té cap altre país autònom d'Europa i Amèrica. I heus ací els homes. Són llur majoria gent d'esquerra. I entre ells vénen Lluís Companys, Antoni Xirau—l'home que és una realitat viva de la nova generació catalana—Joan Lluhí i Vallescà, el gran parlamentari... I vénen junt a aquests tres noms, que han dut el pes de tot el debat estatuari els demés homes que s'agermanen...

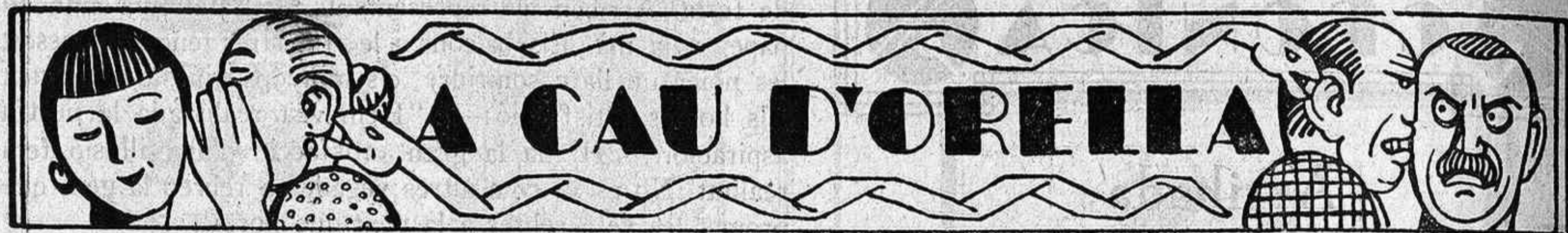
Arriba el tren. Ovacions. Música. Visques. Espuineix dels ulls collectius. Emoció. Cançons. Afirmacions. S'ha assolit el que es volia. L'Estatut plebiscitat el 2 d'agost de l'any passat és ací exacte en essència. Ha estat la in-

telligència política de Companys, la fermesa d'aquest empordanès il·lustre que es diu Antoni Xirau, la valentia i decisió de Joan Lluhi, la perspicàcia de Joan Tarradellas, la col·laboració eficient de Ventura Gassol, l'emoció que una tarda va posar Puig i Ferrer, la intervenció d'Humbert Torres, la gran decisió cultural de Miquel Santaló... Han estat els homes de l'Esquerra els que han dut la categoria del combat. No porten l'autonomia a la butxaca, on es pot esçamotejar per treure un fusell de Sométent.

La porten a la mà. Amb les signatures del President de la República i del President del Consell de Ministres. L'Estatut de Catalunya...

El tren ha arribat. Surten de l'estació com poden. Visques. Entusiame. Es un dia esplèndid. Catalunya té una data gloriosa. La primera, després d'aquella sinistra de l'11 de setembre de 1714.

FRANCESC MADRID



Una dama sincera

Erem als voltants de la catedral. Vora un automòbil il·lustrós una dama molt ben arreada i un clergue grassonet parlaven. I la dama deia: "Es escandalós, és una cosa mai vista. No solament empresonen generals, sinó aristòcrates autèntics. I, encara amb el pretext que conspiren contra la República s'apoderen de la fortuna dels grans acabalats.

—Sí, sí—feia compungit el capellà net—. Són veritables monstruositats, és un robatori.

—Jo no sé—afegí la dama—com el mateix poble no s'alça contra aquestes iniquitats.

—El poble! El poble! Ha perdut completament la fe. Ja no hi ha religió i fins aquestes coses se les mira de bons ulls.

—I, doncs, vostès què fan?—exclamà la dama exasperada—. Com és que li han deixat perdre la fe? Si el poble

tingués fe nosaltres viariem tranquils sense que ningú no pensés a atemptar a la nostra riquesa i als nostres privilegis. Mentre que ara...

—Ai, senyora! el poble ja no ens escolta, ja no fa cas dels nostres sermons!

—No en fa cas?

—No, senyora, no. Segueix altres pastors que els parla un llenguatge més humà que el nostre.

—Aleshores—digué la senyora en un esclat de còlera clarividant—, què en treurem nosaltres, avui que ja no paga l'Estat, de mantenir tants de capellans i de sufragar les despeses de l'Església?

I, sense esperar resposta, penedida potser de la seva violent sinceritat, pujà al cotxe, que arrencà suaument, mentre el clergue grassonet restava ple de confusió.

El catalanisme de la Lliga

Les recents campanyes de catalanització dels rètols ha demostrat una vegada més que el catalanisme de la Lliga és una cosa molt aigualida. Hom ha pogut comprovar que no solament són els comerciants que menys usen la llengua catalana, ans els que oposen més resistència a la catalanització dels rètols i de la documentació. A molts es véu que els seduïa molt més allò de l'Espanya gran que això de la gran Catalunya.

A propòsit d'aquestes qüestions, deia precisament, un comerciant, ex regidor de la Lliga:

—Ja veureu, a mi això de l'Estatut no m'interessa. El catalanisme, per anar bé, no havia d'haver triomfat mai. Aleshores seguiria essent la força que sempre ha estat. Una mena de "papu" per espantar al Govern i obligar-li a fer el que nosaltres, els catalans de dreta, volguéssim.

Reformes mal enteses

Al teatre Barcelona han introduït algunes reformes a la sala d'espectacles. Una d'elles consisteix en la substitució de la barana de ferro de les llotges en una barana d'obra macissa. Un espectador habitual d'aquell teatre, ens ho contava desencisat:

—Les empreses—deia—no coneixen mai bé prou el seu negoci. Abans, quan l'obra era ensopida, podies entretenir-te al menys, durant la representació, a contemplar les extremitats inferiors de les senyores. Distretes amb l'espectacle, o tot fent-se les distretes, agafaven postures molt suggestives... Ara ja no quedarà aquest recurs, i per anar al teatre ens haurem d'assegurar que l'obra és realment bona. L'entrada del pati de butaques se'n ressentirà molt.

D' 10 AGOST...
DE 11 SETEMBRE



Després de la intentona

—Ara els envejo! Total un mes i un dia de diferència.



Recordant

—11 setembre? Casanova? Ah, sí! És aquell que defensava amb tant entusiasme la vara d'alcalde!

FITXES

POEMA AL LLAPIS. La Plaça de Catalunya, prop les nou del matí. Tres Galarces (guàrdies d'Assalt). Quaranta mans i vint exemplars de "Solidaridad Obrera". Junttes serien moltes "Solidaridad" i moltes mans, però com la Plaça és tan gran!

Un que rega. El ventall que fa l'aigua, és un magnífic ventall del poeta: el sol ha escrit un vers d'iris damunt la finor del branillatge.

Coloms peresosos de vol, i en passeig senyor! La gent que va al treball creua la Plaça, deixant-ni invisibles ratlles dre-reclam—el professor Piccard, en bai-tes. La gran copa musicalitza l'hora. L'ai-gua que en cau té un dring de sol i de morenor. Les estàtues es fan l'ullet. Con-tra els corrents estètics d'avui—i qui sap si les nou del matí s'ho porten—, hem pogut observar que les dones grasses es-tatuades tenen més demanadissa que les de pes lleuger.

El rellotge marca les nou en punt. An-gles rectes; moment únic. Corredissa dels que fan tard als despatxos. Els coloms comencen d'alleugerir el vol i desensu-nyar-se.

Les quaranta mans i les vint "Solida-lidad Obrera" són ja quaranta-sis i vint-i-tres. Fa la seva aparició el primer exem-plar de "La Vanguardia". Les nou i cinc minuts.

ESCRIT EN UN ESCADUSSER FULL DE PAPER. Hi ha molta gent que si es tregués les ulleres hi veuria clar; la qual cosa no els hi és possible amb ulleres.

Els que no creuen són molts. Però també són molts els que tenen por de tot.

Un precepte magne: estima el proïsme com t'estimes a tu.

Seria semblant estimació de molta uti-litat al proïsme?

L'home cerca fer el que menys li des-plau. I tothom remarca: és la seva voca-ció!

Un bon dramaturg dibuixa, a la vega-da, l'interior i l'exterior. I fa que el di-buix de l'un sigui fet pel dibuix de l'altre.

Reveure és molt més emocionant que veure!

Tòxic actualíssim: l'àcid cínic!

EN AQUEST RECÓ. En aquest re-có, que té més de tres-cents anys, de ver-dor i nius, no t'hi trobo prou bé, ni t'hi trobes prou bé.

T'has fet una d'aquestes beutats artifi-cials que arrenquen de Van Dongen. Un capell blanc damunt d'uns cabells d'un ros albi. Ulls i llavis en intercanvi d'om-bres i focs. Un bronze de platja sense veure la platja. Un vestit blanc que se t'enganxa al cos com si l'hagués enxopat una recercada mullena perfumada.

On seuràs? Damunt del tronc d'un ar-bre? Prefereixes restar d'empeus. Del que et volta no n'has esguardat res profun-dament. Tot esguardant, fantasieges una cambra que has d'arranjar. "Hi haurà mobles profunds, evocadors del repòs del bosc. Hi posaré un únic quadre: una gran

còpia dels "Pastors", de Poussin. Hi ha res millor per a recordar la natura?"

T'he ofert un petit pom de margari-doies. "Llàstima que en aquest recó de bosc no s'hi facin orquídies"—m'has dit per a agrair-me el pom—. "Són les reines de les flors!"

Es pot parlar d'aquesta dona sense fer literatura?

DIALEG AL VOL. De què dius que fa?

—De crític de teatre.

—Això, de què serveix?

—Va al teatre i diu el que pensà de les obres que hi estrenen.

—Ja és un ofici l'anar al teatre? Ets ben "bromista"!

Ramon VINYES



El què diria Cambó si assistís a la diada

—Pensar que aquest home va morir per Cata-lunya! No sé pas si ho hauria fet si hagués tingut un "rascacielos".

GLOSSARI

EL GALLINER DE LA PLAÇA DE CATALUNYA

Decididament, la Plaça de Catalunya. Primerament hi havia unes palmeres que si no eren tuberculosos venien de molt mala família: menudes, raquítiques, amb les fulles que ja neien seques i amb pols. Llavors semblava un desert, i hi queia un sol que els restaurants de la plaça no necessitaven cuina per a rostir els pollastres: els treien al sol i quedaven rostits. Era una plaça empeltada de desert, empeltada de Sahara. No s'hi podia passar amb americana i barret fort: s'hi havia de passar amb xilava. Es donava el cas, divertidíssim—les coses de la Plaça de Catalunya sempre han resultat divertidíssimes... i a vegades un sic cares—, que a Barcelona, la ciutat més europea d'Espanya, hi havia una plaça completament africana. Llàstima que en aquells temps no s'hi hagués celebrat algun zoco. Hauria estat molt pintoresc.

Després, amb la dictadura, vingué el senyor Nebot. El senyor Nebot era un arquitecte digne de la dictadura. Es allò que diuen: A tout seigneur tout honneur. Era natural que la dictadura tingués un arquitecte com el senyor Nebot. Per idèntiques raons tingué un general com Primo de Rivera, un jurista com Galo Ponte i un financier com Calvo Sotelo, gairebé tan neula com Ventosa i Calvell.

Al senyor Nebot li vingué la idea de transformar la Plaça de Catalunya, d'embellir-la. I això, per l'Ajuntament de la dictadura—els Ajuntaments, els de la dictadura i els altres, mai no han tingut massa bon ull—, fou considerat com una idea genial. I gràcies al bon ull d'aquell Ajuntament, el senyor Nebot pogué desbordar la seva fantasia. De la Plaça de Catalunya en desaparegueren les palmeres i hi nasqueren soterranis, escales, safareixos, bosquets per als aficionats a la naturalesa, estàtues que, per anar massa a la fresca, despertaren la indignació de les senyores de Roperó, Junta de dames, i sacristia. Breu: la Plaça de Catalunya esdevingué una mena de pessebre.

Ara ens creiem que, amb la República, les coses canviarien, que s'haurien acabat els botxins de la Plaça de Catalunya. Però el destí de la Plaça de Catalunya és tristíssim, àdhuc amb la República. I no ha mancat el botxi: un regidor de l'Ajuntament de Barcelona—un d'aquells regidors que, segons el senyor Dencàs, foren triats massa lleugerament, cosa imperdonable i llastimosa—, que es diu Vachier. Com els altres botxins, aquest ens fa l'efecte que està tocat de l'ala. No pot suposar-se altra cosa, vist ço que fa el senyor Vachier a la Plaça de Catalunya: una mena de galliner per a persones. Oblidant que les persones—ignorem si ell es troba en aquest cas—no necessiten galliners.

Es molt possible que de la majoria dels regidors d'aquest Ajuntament, malgrat l'afer de la col·lecció Plandiura no se'n canti mai més gall ni gallina. Però, en canvi, estem segurs que Vachier passarà a la història. Hi passarà per aquest motiu: fou el regidor més extrafolari de tots els regidors haguts i per haver, i per haver fet tots els possibles, i els impossibles, per a complicar la vida dels taxistes i la dels transeünts.

A més de per altres motius que callem, puix a nosaltres mai no ens han plagut les funcions de delator.

VIRAI

Capricis i paradoxes

L'ONZE DE SETEMBRE D'ENGUANY

L'onze de Setembre d'enguany serà una de les grans festes líriques de la ciutat. Els carrers vessaran de músiques, de flors i de banderes. Tots els pits seran plens d'una indescriptible emoció patriòtica. Tots els ulls en flama. Els fadrins marxaran trepitjant d'una manera més ferma. Les noies aniran més decidides, amb els ulls resplandents d'entusiasme. Ens semblaran més boniques i més pures, com un bocí florit de terra catalana que acabés de prendre vida.

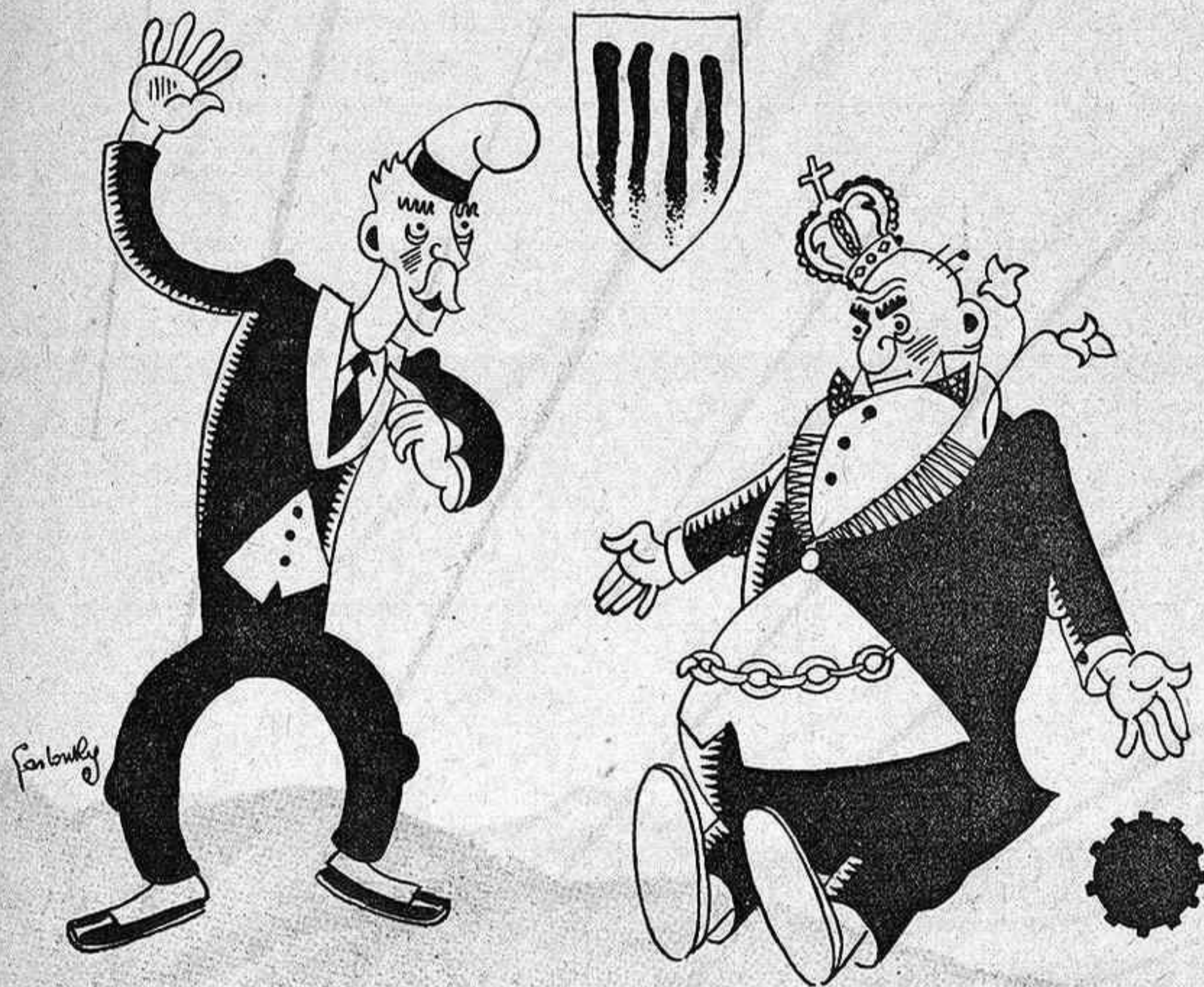
Catalunya, Barcelona, sobretot, ha vist moltes festes d'aquestes. Abans tenien un so de guerra. Una guerra en la qual nosaltres hi anàvem amb flors, però en les quals els enemics ens hi esperaven amb sabres i fusells. De vegades les flors es tenyien de sang com per fer més bella i més generosa l'ofrena. Això eren en aquells temps tèrbols i obscurs de la monarquia bor-



Confusió

—Has vist quantes corones tenia En Casanova?

—Ja és mort? Els disgustos de l'Alcaldia l'haurán matat!



Tal com els van marcar a l'escut; si ens molestes massa te els marcarem a la cara!

bònica: temps que avui ens semblen ja gairebé legendaris. Aleshores, però, aquestes festes tenien una bellesa més austera. Hi anaven només que aquells que eren animats d'una fe, d'un ideal. Hi anaven només que els coratjosos que els esforçats, que aquells que estimaven Catalunya amb esperit de sacrificis. Avui hi anirem tots, els coratjosos i els febles. Els lleials de sempre i els traïdors. Totes les veus, les pures i les tèrboles, es confondran en un mateix himne. Els enemics, els que ens apuntaven amb els fusells o que ens amenaçaven amb els sabres, ara ens faran guàrdia d'honor.

Això no és pas per fer-nos abominar d'aquestes festes. Es més aviat per fer-nos sentir la grandesa del nostre triomf. Un triomf, el més civil d'un poble. Car és en bona part als sentiments que aquestes festes remouen a l'espectacle que ofereixen que es deu en bona part al triomf de Catalunya. Podem dir així que Catalunya ha guanyat amb les seves banderes soles, amb els seus orfeons i els seus poetes —tota la lira!— el que altres pobles han guanyat només que amb les armes a les mans.

Això ens pot fer ésser optimistes, massa optimistes i tot. Hi ha el perill que, avui sobretot, que aquestes festes esdevingudes triomfals, perden el seu caràcter de revolta, que contribueixin a estovar el nostre caràcter; que ens facin creure que per fer gran Catalunya n'hi ha prou amb endomassar els balcons. Pensem, però, que si aquestes

festes cíviques han contribuït tant al parcial alliberament de Catalunya, és perquè hom ha cregut que al dessorat hi ha havia viva una passió que podia ésser terrible sinó era satisfeta.

DOMÈNEC GUANSÉ

1714 1932

Casanova = Macià

Quina trajectòria de malvestats, injustícies, vexacions, escarnis de tota mena i desenfrenada tirania contra Catalunya no ha mitjançat del 1714 al 1932!

De quant va caure, ferit de mort, Rafel de Casanova, i amb ell Catalunya, a quant s'ha redressat, i Catalunya amb ell, Francesc Macià.

Rafel de Casanova representava una Catalunya, no vençuda, traicionada que sucumbia a la força d'un Felip.

Macià representa una Catalunya, passada una vergonyosa opressió, alçant-se victoriosa com el Fénix renaixent de les cendres llurs, contra aquell mal parit que es vanava d'ésser nèt de l'odiós i odiat Felip, mentre robava de nou a Catalunya, unes minces llibertats que a força del treball s'havia conquerit.

Casanova enarborant la sagrada senyera, espurnà amb la seva sang, que era la d'un poble viu, la tela barrada; i aquella sang, glevada per la tradició, presa per a la memòria d'un poble oprimat, ha estat una fita determinant i un punt d'esperança en l'horitzó.

Les cendres de Casanova, les escampà per tota la terra catalana la tramuntana tan nostrada i va fer florir arreu una gernació esponerosa, ansiosa de llibertat—de la llibertat injustament robada—, disposada a conquerir-la de nou, fos com fos. Si a preu de sang, els fills d'aquesta terra, no l'han escatimada mai; si a una intel·ligència el nostre poble, que dictava lleis al món, sabria, amb el seu seny proverbial arribar a pactar encara que fos amb l'enemic racial i obrir-li els braços amb efusió.

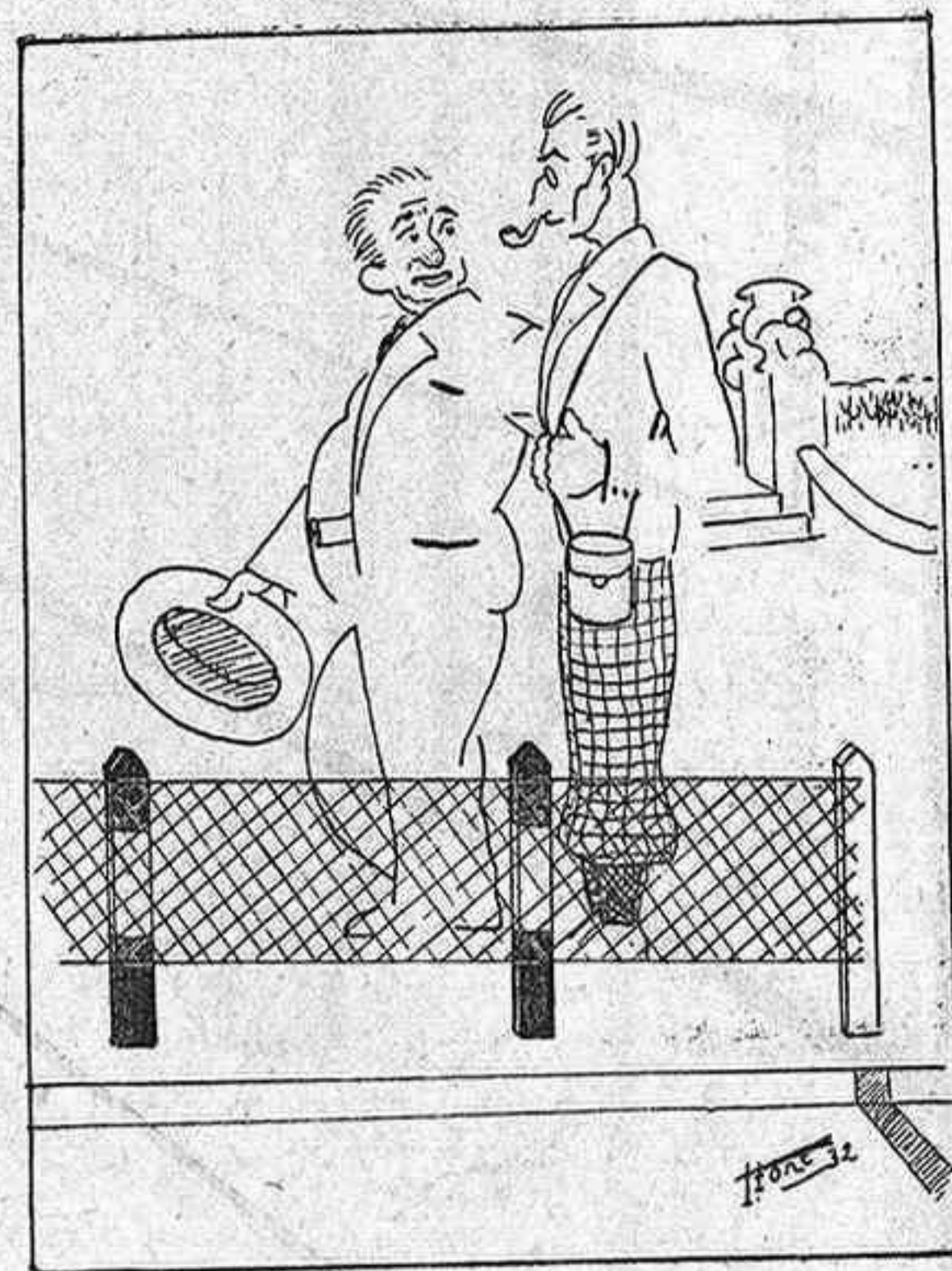
El 1714, era dintre el segle dels mercenaris, on tota la raó es confiava a les armes i Casanova, la Catalunya de Casanova, hagué de fer el sacrifici de la sang.

El 1932, ha estat en un segle on la raó s'ha anat a cercar al únic lloc on pot cercar-se la raó; i Catalunya ha trobat l'home que ha posat la lògica al cor i per un misteri d'amor, de seny i de cordialitat, la llibertat de Catalunya, tants anys regatejada, ha estat un fet. A l'onze de Setembre de 1714, Catalunya, baix el jou d'un Felip, perdia les llibertats; a l'onze de Setembre del 1932, desterrat l'últim monarca espanyol, Catalunya les retroba.

11 de Setembre! La Pasqua florida dels catalans! Anem tots a escoltar la veu gloriosa de Casanova. Desfilem tots davant del seu august monument. Però, després anem a escoltar Macià; desfilem tots davant Macià.

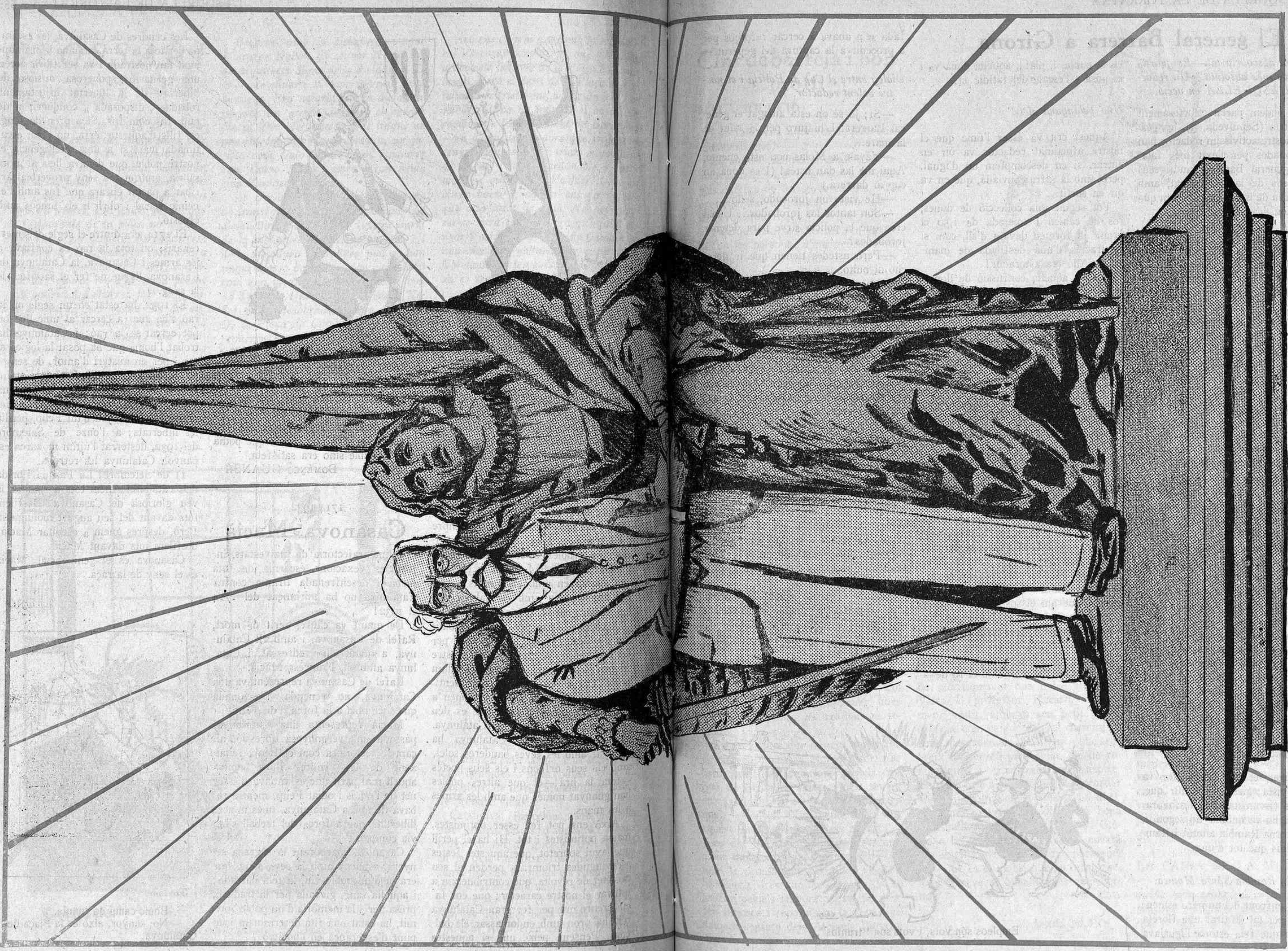
Casanova és el geni racial. Macià és el seny de la raça.

LLURÓ



Turisme

— Bonic camp de tennis.
— No, senyor, això és la Plaça de Catalunya.



Macià: —Vós vessàreu la sang per les llibertats de Catalunya, jo us les porto.

El general Barrera a Girona

Sensacional descobriment.—Es guarda la reserva més absoluta.—Un redactor de L'ESQUELLA en acció

Ara ja podem parlar. Sortosament per la Pàtria (Sepúlveda, 3), les gestions del nostre activíssim redactor han estat coronades per l'èxit més falaguer. El general Barrera jau (i seu) als calabosos de la Generalitat, amb una esquadra de mossos de la ídem que no el deixen de cua d'ull.

La primera pista.

La casualitat, aquesta senyora que fa eminents polítics, il·lustres escriptors i vedettes de seixanta anys, per pur caprici, ha estat la fada que ha posat en mans del nostre afortunat redactor el fil de la pista. No cal dir que el fet de què una fada doni el fil ja és un honor que L'ESQUELLA no mereix.

Com es va trobar el fil.

Generalment, un fil es troba enganxat als pantalons, i la dona de casa és la primera en fer el descobriment; però, aquesta vegada...

Vet ací que el nostre redactor es passejava Rambla amunt i Rambla avall, quan, en ésser prop del Teatre Liceu, li va cridar l'atenció un geperut autèntic (?) que venia dècims de la Hilla, com si vengués "camaronès de la Hilla" o cosa per l'estil.

Aquell geperut (?), no cabia el menor dubte que feia el paper més bé que Pius Daví.

El nostre redactor, que és més malpensat que En Moles, va i s'hi apropa, i a que sí?, l'home dels dècims, en veure'l atancar se, apreta a córrer Rambla avall, amb una rapidesa que ja la voldrien més de quatre Vachiers, per lo dissimulada i "silenciosa".

On es va amagar el geperut?

De moment, el nostre redactor va perdre la pista; però val a dir que, malgrat les circumstàncies desfavorables del fet, no va defallir un segon, i, a que sí?, torna Rambla amunt i Rambla avall, fins que tot d'una...

A l'II de la Rambla Santa Mònica.

En ésser enfront del número esmentat, s'aturà per tal de tirar una floreta a una dona que feia estona l'igualava

en la cursa, i, plaf!, aquella dona va i es posa a l'escala del fatídic II.

Una palangana al 6!

Aquest crit va ésser l'únic que el nostre afortunat redactor va oir en entrar, si en descomptem un d'igual, però amb la xifra canviada, que en va oir en sortir...

Tot seguit una col·lecció de dones, ros de cànem i solejada de 1,50 el gram, ja formen davant d'ell, com si es tractés d'una desfilada de maniquies. Allò era astorador!

Davant aquella confusió de dones, el nostre home comença a desconfiar de trobar el fil; quan heu-vos ací...

El general Barrera en acció.

El geperut, amb el gep una mica més inflat per l'emoció, passà per davant el nostre redactor, duent a la mà dreta una gibrella d'aigua, i a l'esquerra una toballola de liquidació forçosa, amb cenefa de color de lloro del Paraguai.

La sorpresa.

La sorpresa la va tenir el nostre home en veure que totes les dones feien mutis, menys una de més rossa que les altres (ros fideu), que era precisament la que l'havia atret al parany.

Ens passarem per alt, i per baix, el diàleg que els dos varen sostenir durant cinc minuts. I fins podríem assegurar que qui el sostenia era ella... El resultat fou que, en sortir de l'II el nostre redactor, la Pàtria (Sepúlveda, 3) ja estava salvada.

Aquella dona era la fada que l'hi havia donat el fil, i ell amb el fil de la

fada se'n anava a cercar reforços per a procedir a la captura del geperut.

Diàleg entre el Cap de Policia i el nostre valent redactor.

—Sí; jo sé on està amagat el general Barrera. L'hi juro per la salut de la mare...

—Váyale a Molas con este cuento. Aquí me las dan ustés! (I es donà un cop al darrera.)

—He visto un jorobado, señor...

—Son tantos los jorobados... Usted cree que la policia sirve para detener jorobados?

—Pero ustedes tienen que ir derecho al bulto.

—Mire! (Fa un gest que Santpere sol fer al públic tot sovint.) Ya le he dicho que le vaya a mi vecino Moles con el cuento. Que aun me dura el cansancio de la caminata que hice el otro dia, porque recibí confidencia de que Barrera se hallaba en el Tivoli, viendo "La pipa de oro". Allí estuve con mi compadre el gobernador. El estuvo tres veces más, y nada. "La pipa...", sí; pero Barrera... Vaya, vaya! Déjeme tranquilo...

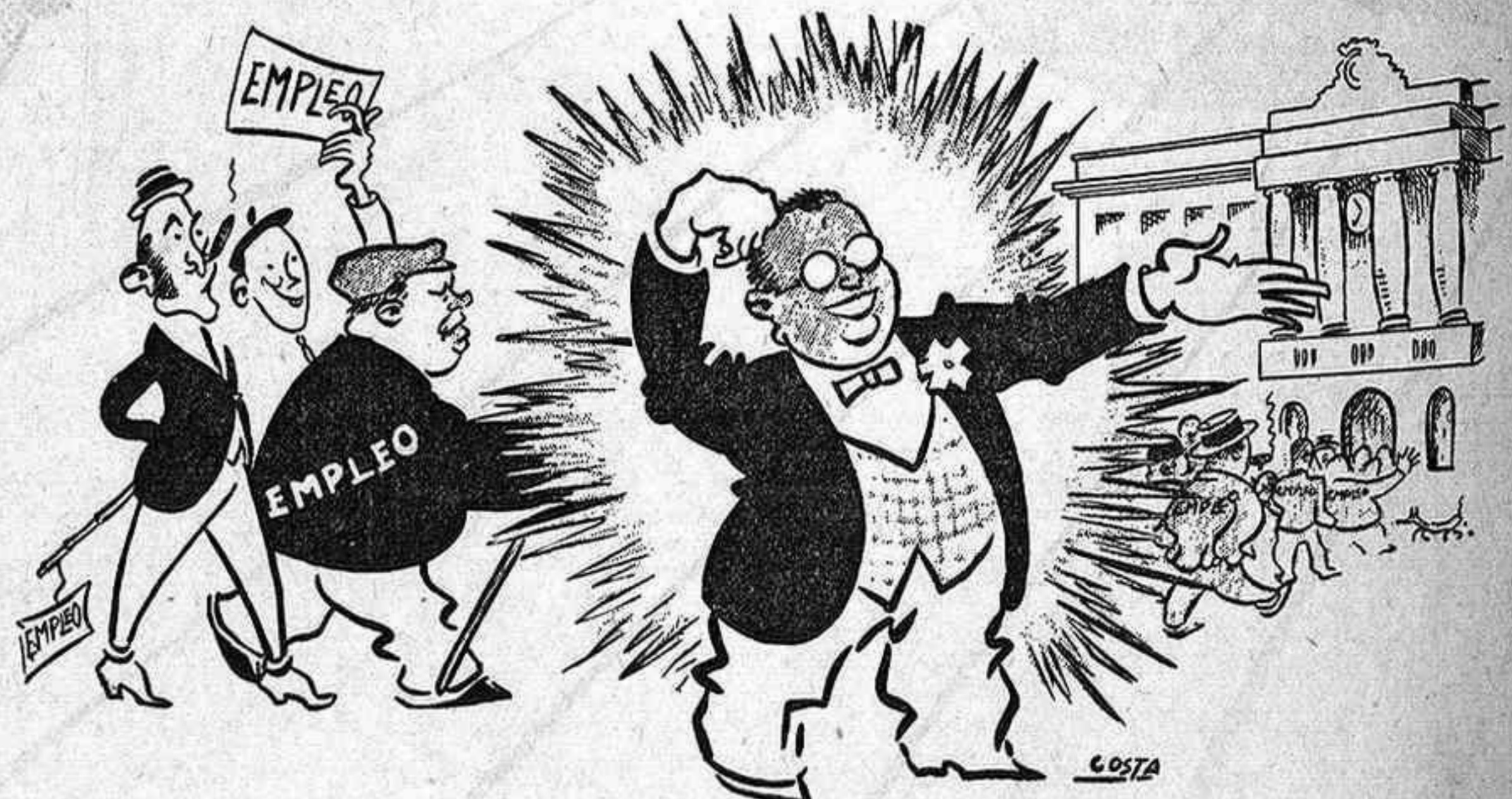
—Le digo a usted que en el once...

—Demasiado me sé lo que pasa en el once, en el nueve y en el trece; no ve que yo soy gato viejo...

Aquí la indignació del nostre redactor arribà al comble. Va escopir amb força; va tornar a escopir amb menys força que abans, i alçant un braç, estil feixista, una mà al cor i l'altra al cap, va dir solemnement:

—Gime el paria, señor! El pueblo pide venganza! El pueblo sabrà hacerse justicia! Y si quieren verme operar, vengan al once. Lo que es yo no suelto el hilo!...

FRANCESC OLIVA



Empleos són vots, i vots són "trunfos".

Cinc de barreja i bon profit

MALA SOLUCIÓ

Ens fan pena aquestes Repúbliques sudamericanes!

En aquests moments estan totes revolucionades. La sang corre a dolls pels carrers de les seves ciutats, i les presons estan atapaïdes, "¿cómo no?", de revolucionaris.

I cerquen la solució del seu malestar en les persones d'uns generals que han de regir els destins del seu país.

Però, que no s'han donat compte encara que els generals, quan deixen d'ocupar-se dels assumptes militars, sols serveixen per a ésser destinats a un presidi com el del Dueso, per exemple?

"Zapatero, a tus zapatos", diuen els castellans.

"General, a les teves espadenyes", haurem de dir nosaltres quan veiem algun militar ocupant-se de política...

GLÒRIA A LA GENT EXTRA-VAGANT

No sabem si haureu vist al "Publi Cinema"—i consti que no fem cap reclam—el professor Piccard baixar del seu estrany aerostat.

Va ridículment abillat, i porta damunt dels cabells tots estarrufats un capell que s'aguanta miraculosament.

El doctor Piccard és un home veritablement estrambòtic, però s'ha jugat dues vegades la vida per a esbrinar ço que passa a l'estratoesfera.

Sanjurjo, els "toreros", els boxadors, els acròbates se la juguen per una popularitat, per unes pessetes.

El doctor Piccard puja al seu globus sense saber de quina manera en baixarà, tan sols per a efectuar unes constatacions sobre les irradiacions solars.

Estem segurs que la gent devia riure en veure passar el professor Piccard vestit estafalàriament pels carrers de Bruselles, quan aquest senyor encara no havia efectuat la seva primera ascensió. Ningú no creia que aquest estrany personatge intractable—es diu que té un gènit vertaderament estratoesfèric—fos capaç d'efectuar la proesa que per dues vegades ha repetit; i és que les grans coses no les fan pas els senyors pel sol fet d'ésser seriosos i reposats ni la gent rígida i mentada dels Ateneus Barcelo-



Catalunya i Casanova

—Aquest any et porto l'Estatut que val per cent coronas.

nesos, ni els saviasos moderats d'Acció Catalana.

Les grans coses les fan els homes extravagants. Els Trotskis i Lenins, que descarreguen sacs de blat pels molls d'Europa; els Edissons, aventurers a través de les immenses planes d'Amèrica; els Ramón i Cajals, miserablement vestits i famèlics; els Picasos, espellifats, descarregant maletes en les estacions de París...

Glòria a la gent que deixa de banda tots els idiotes formulismes i les rutines que empresonen la nostra època! Glòria als homes estranys, que tot ho sacrifiquen a una noble finalitat! Visca el professor Piccard, ridículment vestit, amb el seu petit capell collocat com caigut del cel damunt la seva desordenada cabellera, que cobreix un cervell privilegiat, ple de romàntiques i estratoesfèriques aspiracions! Glòria a la gent que sap recordar abastament que en la vida hi ha quelcom més que la carn d'olla, la bona mensualitat i la caixa d'estalvis! Glòria a la gent que no ha sentit encara la necessitat de comprar un "paraigüero", que és el moble que fa tornar senyor Esteve el bohemí més empedernit!

LLUÍS ELIES

Vuits i nous i cartes que no lliguen

TOT SIGA PER DEU

Amb motiu de la detenció d'un franciscà del convent d'Orito, a Alacant, el poble, que es véu, no té cap simpatia per aquesta gent, va assaltar el convent, en el que la policia havia trobat un gros revòlver americà d'aquells que surten a les pel·lícules, que no acaben mai les bales.

En un convent, la veritat, no compremem el que hi pot fer un revòlver.

—Veurà, deia el frare detingut. Nosaltres, vivim de la caritat pública, i hem d'anar *tirant* com podem.

Ademés, li puc assegurar—repetia—que aquest revòlver, està beneït; de manera, que el que morís d'una de les seves bales, s'en aniria directament cap al cel, doncs, cada una de les seves càpsules, porta barrejades amb la pólvora 350 indulgències plenàries i 35 de parcials.

LA CAIXA DE LA MARQUESA

Ha estat trobat el cofre fort de la senyora marquesa d'Esquivel, aquella que va cedir la seva finca al presidari



Davant del monument

—Quants Consellers hi havia?
—Quatre: Casanova, Montaner, Aribau i... Universitat

Sanjurjo per a què la fes servir de "quartel general".

Dintre del cofre fort diu que hi havia 60.000 pessetes en metàl·lic i molts rellotges d'or.

No hi havien també moneders, carteres i plumes estilogràfiques?

L'HOME INVISIBLE

Es véu que no hi ha pas manera de poguer sapiguer on diable rau el fatídic general Barrera.

El trist del cas és que l'ex-uirrei de Catalunya, fou detingut i pocs dies després, alliberat per les autoritats republicanes, baix el pretexte de què no se li trobava cap delictes perquè continués detingut.

Quin tip de riure es devia fer el general.

Perquè, vaja!, no trobar cap delictes al general Barrera, és quelcom de grotesc... Aquest sí que pot dir els versos de Calderon, aplicant los a la seva pròpia existència.

"Porque el delito mayor del hombre, es haber nacido."

Tan sols per això, ja haurien d'haver-lo condemnat a cadena perpètua. A ell i a la mare que el va parir.

UNA PROTESTA

Els 15.000 turistes estrangers que han vingut a Barcelona, s'en han en tornat desencantats de la nostra capital, doncs a cap d'ells, els ha estat robada la cartera ni el rellotge, com els havia estat promès per l'Agència organitzadora del viatge.

ANEM

TELÓ ENLAIRE

BARCELONA

"Hombre de presa", de Francisco Serrano Anguita.

Des de l'èxit de "Manos de plata", Serrano Anguita no ha fet res més que fer barreges i proves amb els elements que es fusionaren triomfalment en l'esmentada producció. Cap més vegada no ha reeixit. El públic s'adona de com és sacsejat el gobelet, i s'arronça d'espatlles.

Serrano Anguita crea situacions més que dramàtiques: melodramàtiques. El patró Arniches li ha servit molt; però, així com Arniches s'aboca al grotesc i a la caricatura, Serrano Anguita s'aboca al patètic, molt ben ajudat per la brillantor de la seva frase.

Habilitat, coneixements de construcció, trucs d'ofici—bons trucs—, són les característiques de la seva obra. Malgrat tot, el to buit que té la comèdia desfà la saviesa arquitectònica teatral de la producció. Surten ninots, i el públic endevina un fons de serradures.

"Hombre de presa" vol crear un altre tipus simpàtic com "Manos de plata". No ho aconsegueix. I, com més s'amunteguen incidents i anècdota, més el protagonista de la darrera comèdia de Serrano Anguita mostra el clivellament. La representació s'acaba i ens en anem del teatre convençuts que hem vist teatre, no res més, però, que teatre. Un amuntegament de precisions i dades no han aconseguit una guspira de realitat. Coses hi ha que, per massa voler fer veure llur certesa, només aconsegueixen fer veure que són completament falses.

Manuel González juga perfectament el tipus central d'"Hombre de presa". Molt contribuï el seu joc als aplaudiments que foren ofrenats a Serrano Anguita el dia de l'estrena de la seva darrera comèdia, al Teatre Barcelona.

HOMENATGE A MARGARIDA XIRGU

L'Ateneu Enciclopèdic Popular homenatjà el proppassat dissabte Margarida Xirgu.

Ens adherim a l'homenatge, i ho fem de tot cor. La Xirgu s'ho mereix.

Ens plau deixar constància d'unes paraules seves. Poden servir per a molts dels nostres actors.

"Mai no he estat contenta de les meves interpretacions: sempre m'ha semblat que es podien fer millor. Del queestic contenta és de la dignitat amb què he sentit la meva vocació d'artista. Recomano tothom que posi en el treball de cada dia aquest sentit de dignitat. Això pel bé de Catalunya."

Cal convenir que aquestes paraules són un programa, i que Margarida Xirgu l'ha realitzat. Ho diu el seu repertori i el seu afany de superació. El teatre castellà féu amb ella una adquisició magnífica.

Nosaltres hem fet un petit retrèt a Margarida Xirgu. L'haver-se desvinculat massa de Catalunya. Guimerà, Iglésies i Rusiñol tingueren la sort de tenir-la per intèrprete. No ha passat el mateix amb els autors joves de Catalunya.

Que els catalans no hem escrit obres pel seu temperament de tràgica? Margarida Xirgu hauria pogut obrir un concurs de màxima consagració: concurs "Margarida Xirgu" per a premiar una obra, traduir-la i passejar-la per Castella, obra representativa del teatre de la seva ter-

Demà dissabte, al vespre, arribaran els parlamentaris Catalans que porten aprovat l'Estatut de Catalunya.

Poble català, no manquis a rebre'ls!



Conseqüents

—Què no vens a l'estàtua d'En Casanova?
—Ja ho crec que hi vinc! Serà l'únic any que no rebré.

ra. Com diguérem fa uns dies, ens ha semblat que la Xirgu, en passar-se al castellà, s'hi passava en cos i ànima. I això ens ha dolgut. Consti que el retret el fem per l'admiració que li tenim, no per regatejar els seus mèrits ni amb intenció política. L'hem sentit tan nostra! La dignitat artística que ella té, i que no tenen molts, hauria pogut portar el teatre català per camins tan diversos dels que ha seguit!

Els nostres retrets d'egoisme patriòtic i catalaníssim no han pas d'entelar l'acte d'homenatge que l'Ateneu Enciclopèdic li va retre, i al qual acte, com hem dit, ens adherim de tot cor.

WORK

ES DIU...

Que a l'Espanyol inauguraran la temporada amb un vodevil "sonoro", original d'en Presas.

A veure si en Presas per aquest "sonoro" tindrà d'escriure més cartes que un memorialista.

Que el jove "fotogénico" i galan senyor Guitar ingressa a la companyia de la Xirgu.

Li desitgem molts èxits a los madriles.

Que es tracta de fer una temporada de teatre català, subvencionada per la Generalitat.

Esperem que la gran artista senyora Fremon formarà par de la companyia.

Que a la Sala Capsir es farà teatre líric català, amb la direcció d'en Llimona.

Aquest minyó fa temporades de líric català amb els cartells redactats en castellà.

No és veritat senyor Duc Salvass?

Que l'Ortas farà temporada en el Poliorama.

L'Ortas és dels nostres, un bon amic dels catalans, i un gran republicà.

No hi faltarem!

Que al Nou en Gibert i farà una gran revista, amb musica del mestre Guerrero. El llibre?...

Ja ho sabem, del nostre col·laborador i amic, el gran Oliva.

BRIK



Un pal. Quatre pals. Més pals. Una xarxa a la mida justa per a entrebancar al vianant i fer-lo caure.

Aquells pals es tornen verds i blancs. El vianant esdevé groc. En Vachier, vermell de satisfacció.

Dilluns a la nit hi hagué gran alarma, davant el Cafè Espanyol, per uns especs que eixien d'un auto.

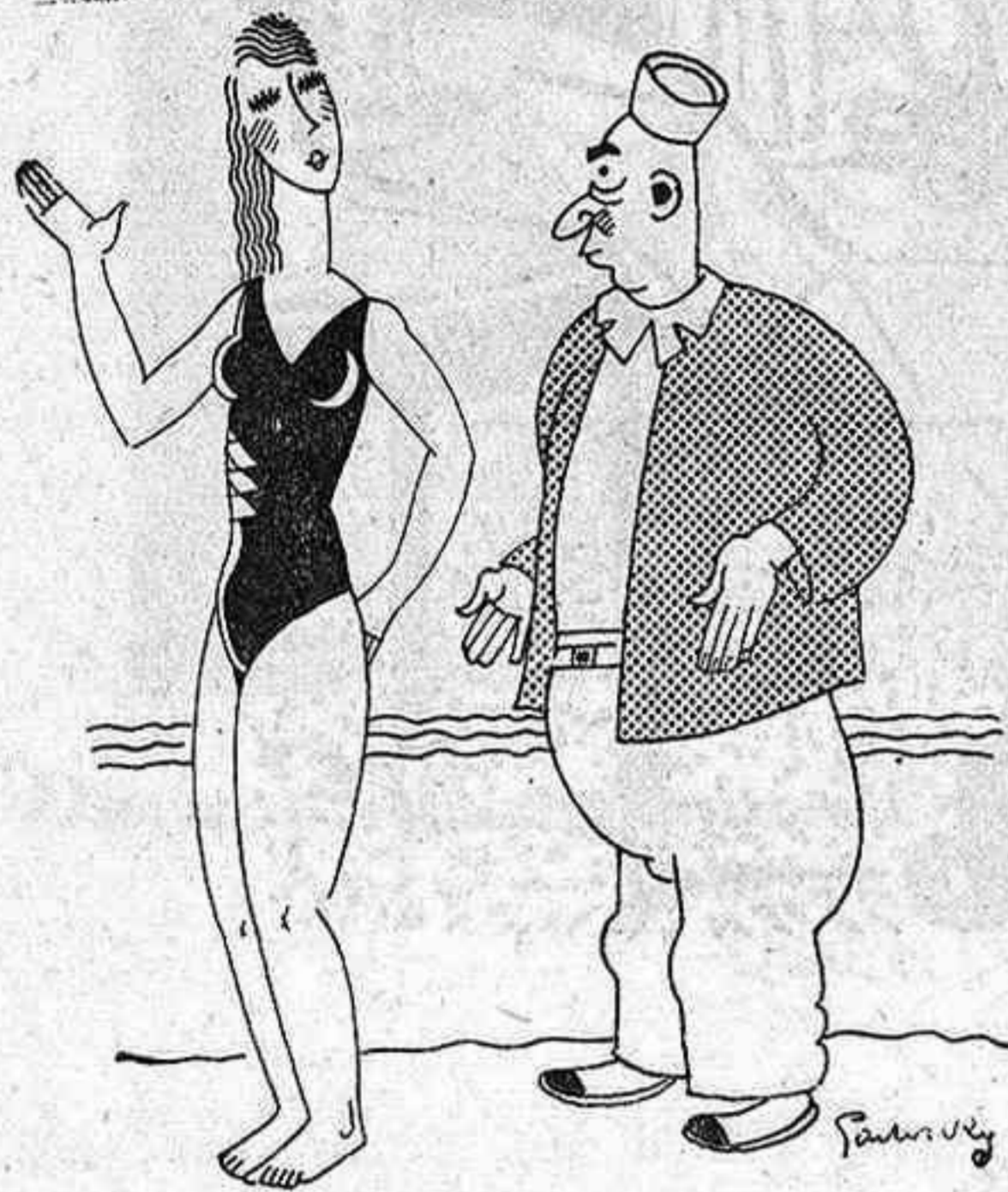
La gent esparverada abandona la terrassa del Cafè, havent-hi gran trencadissa de vaixella.

Total res; un auto a gran velocitat que portava obert l'escape de gas.

Ara que es fa campanya contra els sorolls del carrer, no s'hi podria fer res contra aquests desaprensus, que amb una marxa exagerada, a més de mo'estar, fan trencadissa?

Hem parlat de "los ruidos de la calle". Al carrer de Carbassa de les vuit de la nit per amunt—o per avall; no sabem si cap a les dotze és per amunt o per avall—, en un centre navarrès, establert al carrer d'Avinyó, però que dona al dit carrer.

hi ha cada "juerga" que té als veïns atollonrats. Nosaltres som molt tolerants i comprenem que els nervis, i amb ells l'alegria, s'han d'esbravar, però tot té un límit. I un navarrès, per navarrès que siga, ha de saber que els catalans que treballem necessitem unes hores de repòs que no volem veurer escatimades per quatre borratxos que fins a les cinc de la matinada aguanten el "tipo", com es diu



—No tinc altres il·lusions que una torreta a Sartià, amoblada per En Badrinas, i decorada amb teles D. T. K. Es el meu somni daurat.

vulgarment, perquè l'endemà no deuen haver de treballar.

Ah! Ens descuidàvem de dir que el bisbe, el sacrosant bisbe de Barcelona, doctor Irurita, és soci, o President honorari de dit centre.

I veurien, apart dels festejos i aproximacions en reconstruccions prudencials foscas com darrera la font pública sovintegen les aparicions d'ombres humanes que despullades de prejudicis i de pantalons, hi deixen... no cal dir què hi deixen.

Veieu si en passen de coses al carrer de Carbassa.

✽

Dimecres va complir les cent representacions, "La Pipa de Oro".

N'hi ha per quedar empipat de debò

✽

Benavente ha llegit a Carmen Díaz dos actes d'una nova obra titollada: "La duquesa gitana".

Ja patirem!

✽

Després de l'eclipsi de sol a Amèrica, hom anuncia un eclipsi de lluna.

Envejosa!

✽

El bisbe ha fet un any més. Amb aquest motiu, ha rebut moltes felicitacions

que agraeix, tot enviant la seva paternal benedicció.

Nosaltres també el felicitem; però fins ara no havem rebut el seu agraïment ni la seva paternal benedicció.

✽

A hores d'ara ja haurà arribat a Barcelona el quefe del Partit Radical, senyor Lerroix, per a orientar als seus correligionaris respecte l'actitud del partit davant l'Estatut.

I què els deura dir? Els batejarà un jordà catalanista?

✽

Inaugurarà el Real Club Republicano del Passeig de Gràcia.

En Pich ha convocat als socis per al "próximo viernes".

✽

En aquest viatge visitarà Girona—no en Pich, en Lerroix.

Ens sembla recordar que Girona és "tres veces inmortal".

Ara ho serà quatre.

✽

El general Barrera és cercat en vint llocs diferents. Sembla que ha estat vist en tots vint.

Es véu que posseeix el do de la ubicuïtat o de la multicuïtat.

✽

Dimarts passà per damunt la ciutat el "Graff Zeppelin".

Hom diu si també cerca el general Barrera.

Imp. "L'Esquella", Om, 8; Barcelona



Escopetes - Bicycles - Ràdio
 VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT
 (Es desitgen agents)
F. BARÓ
 Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA
 Sucursal a Esparraguera: St. Antoni, n.º 20



EROTYL

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
 (MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la eyaculació prematura (pèrdues seminals); de la Feblesa y molt efíacs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulanti de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinérgic i homo-estimulasa de les glándules intersicials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fòsfors, ni cantárides, ni cap altre medicament excitant.


PRODUCTE MAGNE E INSUSTITUIBLE PER A RECOBRAR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
 Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Teléfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

Sed...

NO EN TE RAHÓ
 D'ESSER-HI
 AQUESTA PA-
 RAULA QUAN
 PER



EXISTEIX LA

MAGNESIA
 DOMENECH

MENTA-LLIMÓ-ANÍS

CLINICA GALLEGO

Carrer Nou de la Rambla, 18 - Telèfon 24055

Vies urinàries Consulta de 10 a 1 i de 4 a 9
Festius: de 10 a 1

**Pell - Sífilis - Pròstata - Matriu
Electroteràpia - Impotència**

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

La terrible feridura

(APOPLEXIA)

S'evita i cura amb el famós

ANTIAPOPLECTIC VALLVERDÚ

Flascó, 10 pessetes, a totes les farmàcies

Detalls: Laboratoris K L A M - Reus

VIES URINARIES

Curació especial garantitzada i ràpida de la blenoràgia i les seves complicacions - Avariosis, Pell, Morenes, Diatèrnia

CLINICA FONTOVA

Carrer Nou de la Rambla, 4 (abans Conde del Asalto)
D'11 a 1 i de 5 a 7 Econòmica, de 7 a 9

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

Avui, divendres, nit: La revista en dos actes i dotze quadros,

¡ASI DA GUSTO!

CLAVELES DE ESPAÑA

La setmana vinent, presentació dels espectacles **AL DEL RIO**.

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret d'1 a 4 matinaïda

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374
Tarda a les 3,30 :: Nit a les 9,30

Avui i dies seüents: FORMIDABLES DEBUTS

Lolita Rigal - Carme Numantini - Mary de Lis

Remi Elso - T. Aguirre - Solo Sister - Dixon Blanch

BERTA ADRIANI □ NIEVES CAMPOS

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinaïda

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

OBRÉS COMPLETES
d'Ignaci Iglesias

ELS VELLS * FRUCTIDOR

Amb un pròleg de PERE COROMINES

Vuitè volum

5 pessete

DICCIONARI

**Català-Castellà
Castellà-Català**

Preu: 15 pessetes

Per A. ROVIRA I VIRGILI

NOTA. Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorguen descomptes.



Catalunya: —Penseu, fills meus, que torneu a tenir les llibertats que vareu perdre l'any 1714; ara, sabeu-les conservar!